

Enheten för juridik B
Pia Lindqvist, 010-730 9813

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar på SOU 2025:119 - Ett nytt brott och andra åtgärder mot människohandel

Sammanfattning

Arbetsmiljöverket har granskat betänkandet huvudsakligen utifrån verkets uppgifter som ansvarig förvaltningsmyndighet för arbetsmiljö-, arbetstids- och utstationeringsfrågor samt utifrån myndighetens samordningsansvar och deltagande i det myndighetsgemensamma arbetet mot arbetslivskriminalitet.

Arbetsmiljöverket stödjer förslaget i stort och lämnar några synpunkter relaterat till nedan angivna avsnitt.

Straffrättsliga frågor (avsnitt 5)

5.9.2 Arbetsmiljöverket instämmer i bedömningen att det finns behov av en särskild straffbestämmelse som rör användning av tjänster som utförs av offer för människohandel eller människoexploatering för tvångsarbete. Det är viktigt att öka medvetenheten hos de som köper tjänsterna, särskilt när det gäller sektorerna bygg, grön näring, städ, skönhet och kroppsvård samt biltvätt/bilverkstad som anges i betänkandet. Som utredningen påtalar så visar dock statistiken på få fällande domar för de grundbrott som krävs för att den föreslagna straffrättsliga bestämmelsen ska bli tillämplig. Det är därför tveksamt om en ny särskild straffbestämmelse kommer leda till avsedd effekt, vare sig det gäller att avskräcka eller öka medvetenheten, att högre krav ställs vid ingående av avtal eller ökad benägenhet att rapportera misstänkta oegentligheter bland de som köper tjänster i utsatta branscher.

5.9.3 Arbetsmiljöverket anser att det är olyckligt att köp av bär som plockats av en person som är utsatt för människohandel eller människoexploatering tas upp som ett exempel på när den föreslagna bestämmelsen i normalfallet inte skulle vara tillämplig om inte tjänsten (att plocka bären) på något sätt kan anses ingå i köpet. Som utredningen anger så kommer bedömningen i slutändan ske vid rättstillämpning i domstol utifrån omständigheterna i varje enskilt fall.

Exemplet kan vara relevant när det gäller konsumenter som köper bär. Arbetsmiljöverket anser ändå att exemplet är olyckligt med tanke på de omständigheter som framkommit vid myndighetskontroller när det gäller arbetsvillkoren och utsattheten för många utländska bärplockare av vilt växande bär.

5.9.5 och 5.10.5 Arbetsmiljöverket håller med i bedömningen att olaga tjänsteutnyttjande bör höra under allmänt åtal och utan särskilda villkor för åtal. Eftersom det rör sig om människohandel eller människoexploatering är det viktigt att åtal inte blir beroende av anmälan eller angivelse av målsäganden. Att samtycke från den som tillhandahåller tjänsten ska sakna betydelse och att det straffrättsliga förfarandet fortsätter även om målsäganden tar tillbaka sina uppgifter anser Arbetsmiljöverket också vara av stor vikt för att det ska vara möjligt att driva en rättsprocess utifrån den nya straffbestämmelsen.

Förebyggande åtgärder, samordning och statistik (avsnitt 7)

7.1.4 Arbetsmiljöverket har tagit fram en intern webbutbildning om människohandel och människoexploatering med hjälp av sakkunniga på Jämställdhetsmyndigheten. Utbildningen är tillgänglig för inspektörer och andra anställda på Arbetsmiljöverket.

De som deltagit

Yttrandet har avgetts av generaldirektören Lars Löow. I den slutliga handläggningen har även tf. chefsjurist Anna Ladeborn Nilsson och avdelningschef Maria Wassén deltagit. Föredragande har varit jurist Pia Lindqvist.

Lars Löow

Pia Lindqvist

Kopia skickad till:
ju.L5@regeringskansliet.se